

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEÇA KOSOVA

Broj spisa: KSC-CC-2020-08

Rešava: Specijalizovano veće Ustavnog suda
sudija Vidar Stensland, predsedavajući
sudija Roland Dekers
sudija Antonio Balsamo

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 20. april 2020.

Jezik: engleski

Naziv spisa: Zahtev [BRISANO] panelu Ustavnog suda za ocenu ustavnosti
odluke sudije pojedinca Specijalizovanih veća Kosova

Stepen tajnosti: javno

Javna redigovana verzija
Odluke po zahtevu [BRISANO] za ocenu
ustavnosti odluke sudije pojedinca

Sudija pojedinac
Sudija Nikola Giju

Podnosilac zahteva
[BRISANO]

Specijalizovani tužilac
Džek Smit

Specijalizovano veće Ustavnog suda

U sastavu

Vidar Stensland, predsedavajući sudija

Roland Dekers, sudija

Antonio Balsamo, sudija

Nakon većanja obavljenog na daljinu donosi sledeću odluku

I. POSTUPAK

A. ZAHTEV ZA OCENU USTAVNOSTI

1. Dana [BRISANO], [BRISANO] (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) uložio je Specijalizovanom veću Ustavnog suda (u daljem tekstu: veće Ustavnog suda)¹ zahtev za ocenu ustavnosti od [BRISANO] (u daljem tekstu: zahtev za ocenu ustavnosti),² pozivajući se na član 113(2) i (7) Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav). Podnosioca zastupa [BRISANO].³

2. U tom zahtevu, podnosilac se žali na odluku sudije pojedinca Specijalizovanih veća Kosova [BRISANO] (u daljem tekstu: odluka sudije pojedinca),⁴ kojom on odbija da ponovo razmotri svoju raniju odluku da podnosiocu ne odobri ulaganje žalbe.⁵ Usled toga, [BRISANO] ranij[i] nalo[zi]⁶ [BRISANO] u odnosu na podnosioca zahteva (u daljem tekstu: [BRISANO] nalo[zi]) ostal[] su na snazi [BRISANO] (vidi stavove 13 i 14 u produžetku).

¹ U vezi sa određivanjem panela Ustavnog suda prema članu 33(3) Zakona br. 05/L-053 o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon), vidi [BRISANO].

² [BRISANO] (u daljem tekstu: zahtev za ocenu ustavnosti).

³ [BRISANO].

⁴ [BRISANO] (u daljem tekstu: odluka o [...]).

⁵ [BRISANO].

⁶ [BRISANO]; [BRISANO].

B. ZAHTEV ZA IZRICANJE PRIVREMENIH MERA

3. Dana [BRISANO], podnosilac je uložio zahtev za izricanje privremenih mera⁷ (u daljem tekstu: zahtev za privremene mere) u skladu s pravilom 21(1) Poslovnika o radu Specijalizovanog veća Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik). Podnosilac je od veća Ustavnog suda zatražio da odloži izvršenje ta dva naloga do odluke veća po zahtevu za ocenu ustavnosti.

C. ODLAGANJE IZVRŠENJA DVA NALOGA

4. U vreme prijema zahteva za privremene mere, veće Ustavnog suda nije imalo uvid u ta dva naloga, a ni u druge relevantne dokumente, zbog njihovog stepena poverljivosti u postupku pred sudijom pojedincem. U stvari, jedini dokument koji je veće imalo bio je zahtev za ocenu ustavnosti. Usled toga, veće nije bilo u mogućnosti da valjano oceni zahtev za privremene mere u skladu s pravilom 21 Poslovnika. Takođe, nije bilo jasno kako bi [BRISANO] nalo[zi] utical[i] na valjano odlučivanje po zahtevu za ocenu ustavnosti. Istovremeno, iz zahteva za ocenu ustavnosti je proisticalo [BRISANO]. Osim toga, u zahtevu je, po svemu sudeći, pokrenuto pitanje prava na život prema članu 2 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP) (vidi stav 24 u produžetku).

5. Imajući to u vidu, veće Ustavnog suda je [BRISANO] odlučilo da “izda druga uputstva koja smatra neophodnim za pravilno rešavanje zahteva za ocenu ustavnosti” u skladu s pravilom 24 Poslovnika. Konkretno, veće je obustavilo izvršenje [BRISANO] naloga do odluke po zahtevu za izricanje privremenih mera, odnosno do svog narednog naloga.⁸ Tog istog dana, veće je od sudije pojedinca zatražilo da mu omogući uvid u [...] nalog[e] i druge dokumente kako bi moglo da ispita zahtev za privremene mere i zahtev za ocenu ustavnosti.⁹

⁷ [BRISANO].

⁸ [BRISANO].

⁹ [BRISANO].

D. PRIVREMENE MERE

6. Dana [BRISANO], sudija pojedinac je veću Ustavnog suda omogućio pristup pomenutim nalogima i drugim relevantnim dokumentima.¹⁰ To je veću omogućilo da valjano ispita zahtev podnosioca za izricanje privremenih mera.

7. [BRISANO].¹¹

8. Imajući to u vidu, veće Ustavnog suda je [BRISANO] odlučilo da do odluke po zahtevu za ocenu ustavnosti, odnosno do svog narednog naloga, privremeno obustavi te naloge u delu [BRISANO]. Veće je odbacilo ostale delove podnosiocčevog zahteva za izricanje privremenih mera.

E. PISMENA IZJAŠNJENJA

9. Dana [BRISANO], tužilaštvo i podnosilac zahteva podneli su svoja pismena izjašnjenja¹² o pitanjima koje im je veće Ustavnog suda postavilo u skladu s pravilom 15(2) Poslovnika.¹³

F. ISPITIVANJE ZAHTEVA ZA OCENU USTAVNOSTI

10. Veće Ustavnog suda će sada ispitati zahtev za ocenu ustavnosti na osnovu samog zahteva, dokumenata koje mu je podneo sudija pojedinac,¹⁴ uključujući naloge i odluku o ponovnom razmatranju, odnosno gore pomenuta pismena izjašnjenja tužilaštva i podnosioca zahteva. Veće će sada navesti činjenice u predmetu, kao i argumentaciju tužilaštva i podnosioca, u meri u kojoj su relevantni za odluku veća o zahtevu za ocenu ustavnosti.

¹⁰ [BRISANO].

¹¹ [BRISANO].

¹² [BRISANO] (u daljem tekstu: izjašnjenje tužilaštva); [BRISANO] (u daljem tekstu: izjašnjenje podnosioca zahteva).

¹³ [BRISANO]; [BRISANO].

¹⁴ [BRISANO].

II. ČINJENICE

A. ZAHTEV TUŽILAŠTVA ZA DOSTAVLJANJE INFORMACIJA

11. [BRISANO].¹⁵

12. [BRISANO].^{16,17}

B. NALOZI [BRISANO]

13. [BRISANO].

14. [BRISANO].¹⁸

C. IZJAŠNENJA PRED SUDIJOM POJEDINCEM

15. [BRISANO].¹⁹

16. [BRISANO]

D. ODLUKA SUDIJE POJEDINCA

17. [BRISANO].²⁰

18. [BRISANO].

19. [BRISANO].

E. POKUŠAJI PODNOSIOCA ZAHTEVA DA IZJAVI ŽALBU NA ODLUKU

20. [BRISANO].²¹

¹⁵ [BRISANO].

¹⁶ Vidi *ibid*, stav 4, gde se upućuje na [BRISANO].

¹⁷ [BRISANO].

¹⁸ [BRISANO].

¹⁹ [BRISANO].

²⁰ [BRISANO].

²¹ [BRISANO].

21. [BRISANO].^{22,23}

22. [BRISANO].²⁴

23. Dana [BRISANO], sudija pojedinac je odbio da ponovo razmotri svoju raniju odluku da odbije podnosiočev zahtev za odobrenje ulaganja žalbe na njegovu odluku [BRISANO].²⁵ Sudija pojedinac je napomenuo da je ponovno razmatranje izuzetna mera koja se može primeniti samo u slučaju jasne greške u rasuđivanju ili kada je to neophodno da bi se izbegla nepravda. U ovom slučaju ti uslovi nisu ispunjeni. Shodno tome, predmetni nalozi su ostali na snazi.

III. NAVODI O KRŠENJIMA

24. Podnosilac zahteva se žali da sudija pojedinac nije ocenio da li su [BRISANO] nužne i srazmerne i [BRISANO]. Otkrivanje traženih informacija ugrožava bezbednost i privatnost [BRISANO] i u suprotnosti je sa zakonom. Postupkom pred sudijom pojedincem je prekršen princip pravičnosti suđenja. Podnosilac zahteva se poziva na članove 31 i 36(2) Ustava i članove 2, 6 i 8 EKLjP.

IV. NADLEŽNOST

25. Veće Ustavnog suda primećuje da je podnosilac uložio zahtev za ocenu ustavnosti pozivajući se na član 113(2) i (7) Ustava.²⁶ U svom zahtevu, podnosilac se žali na istražne radnje koje je [BRISANO] potvrdio sudija pojedinac Specijalizovanih veća Kosova. Zahtev za ocenu ustavnosti se, dakle, odnosi na Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo, kako nalažu član 162(3) Ustava i članovi 3(1) i 49(2)

²² [BRISANO].

²³ *Ibid.*, stavovi 34, 40, 42.

²⁴ [BRISANO].

²⁵ [BRISANO].

²⁶ Zahtev za ocenu ustavnosti, stavovi 15-16, 19.

Zakona. Iz toga sledi da Veće Ustavnog suda ima nadležnost da rešava po tom zahtevu.

V. DOPUŠTENOST

A. IZJAŠNJENJA

1. Podnosilac zahteva

26. Kada je reč o stvarnoj legitimaciji da podnosi zahteve za ocenu ustavnosti, podnosilac najpre tvrdi da ovo veće Ustavnog suda, prema pravilu 4(b) Poslovnika, ima nadležnost da rešava po zahtevima koja podnose „lica ovlašćena da podnose zahteve Ustavnom sudu Kosova, u skladu sa članom 113 Ustava [...]”. Dalje, prema članu 113(2) Ustava, ‘vlada’ je ovlašćena da Ustavnom sudu podnosi zahteve za ocenu ustavnosti. Podnosilac zahteva je [BRISANO] i prema tome spada u kategoriju ‘vlada’ prema članu 113(2). Otuda ima pravo da podnese zahtev za ocenu ustavnosti.²⁷

27. Zatim, da on ima stvarnu legitimaciju da podnese zahtev za ocenu ustavnosti ako “su [...] prava i slobode koje [...] garantuje Ustav prekršena od strane javnih organa”, prema članu 113(7) Ustava i prema pravilu 20(1) Poslovnika. Takođe je relevantno da je u predmetu Ustavnog suda Kosova br. KI 120/11,²⁸ Ministarstvo zdravlja moglo da podnese zahtev za ocenu ustavnosti pozivanjem na član 21(4) Ustava, koji predviđa da “[osnovna] prava i slobode [...] važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”. Prema tome, i ovaj podnosilac ima pravo da uloži zahtev za ocenu ustavnosti. Podnosilac zahteva može da se pozove na to da su mu povređena prava koja mu garantuje Ustav, kao i da su povređena prava [BRISANO] i da su oni žrtve prekomernih naloga.²⁹

²⁷ Zahtev za ocenu ustavnosti, stavovi 13, 15, 19; Izjašnjenje podnosioca zahteva, stavovi 13, 15, 19.

²⁸ Kosovo, Ustavni sud, *Ministarstvo zdravlja, Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda A br. 551 od 20. juna 2011*, KI 120/11, Rešenje o neprihvatljivosti, 9. juli 2012. (4. decembar 2012).

²⁹ Zahtev za ocenu ustavnosti, stavovi 16-19; Izjašnjenje podnosioca zahteva, stavovi 16-19, 22-24.

28. Dalje, podnosilac zahteva tvrdi da je postupkom pred sudijom pojedincem prekršeno pravo na pravično suđenje koje je predviđeno članom 31 Ustava i članom 6 EKLjP. [BRISANO].³⁰

29. Podnosilac zahteva je takođe naveo [BRISANO]. Sudija pojedinac je pogrešno primenio član 2 EKLjP. Takođe, nije uzeo u obzir da [BRISANO] nalogom od podnosioca traži da prekrši svoju obavezu, prema članu 8, da štiti privatnost [BRISANO].³¹

2. Tužilaštvo

30. Prvo, o pitanju stvarne legitimacije podnosioca za ulaganje zahteva za ocenu ustavnosti prema članu 113(2) Ustava, tužilaštvo tvrdi da se ova odredba odnosi samo na preispitivanje zakona, dekreta i propisa koje izdaje vlada, kao i statuta opština. Njime nije predviđeno preispitivanje ustavnosti sudskih odluka o kojima je ovde reč.³²

31. Drugo, što se tiče člana 113(7) Ustava, tužilaštvo tvrdi da podnosilac zahteva nije 'pojedinac' u smislu u kome se navodi u tom članu i da ne može da podnese zahtev za ocenu ustavnosti. Kada je reč o članu 21(4) Ustava koji predviđa da "[Ustavom] utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva", tu odredbu treba tumačiti da se odnosi na ne-vladina pravna lica, koja imaju stvarnu legitimaciju da podnose zahteve za ocenu ustavnosti prema članu 113(7). Nasuprot tome, [BRISANO] tela to mogu činiti samo u situacijama koje su izričito pobrojane u ostalom delu člana 113.³³

32. Tužilaštvo je navelo da je ovakvo tumačenje u saglasnosti sa Evropskom konvencijom, prema kojoj vladine organizacije nemaju pravo da podnose predstavke

³⁰ Zahtev za ocenu ustavnosti, stavovi 21-22, 24, 34; Izjašnjenje podnosioca zahteva, stavovi 11, 25.

³¹ Zahtev za ocenu ustavnosti, stavovi 26-33, 38, 40, 42, 46 i dalje; Izjašnjenje podnosioca zahteva, stavovi 9, 11-12, 20-22, 27 i dalje.

³² Izjašnjenje tužilaštva, stav 19.

³³ *Ibid.*, stavovi 20-23.

zbog kršenja prava i sloboda.³⁴ Razlog za ovo ograničenje je da se spreči da se javni organi sudu u Strazburu obraćaju i u svojstvu podnosioca žalbe i u svojstvu respondenta koji na nju odgovara. Ovaj razlog, prema tvrdnji tužilaštva, relevantan je i za tumačenje člana 113(7) Ustava, koji jasno predviđa da javni organi imaju svojstvo respondenta u postupcima koji se tiču prava pojedinaca.³⁵

33. Tužilaštvo je još ustvrdilo da je za utvrđivanje podnosiocjeve stvarne legitimacije da podnese zahtev za ocenu ustavnosti irelevantno to što je podnosilac mogao da učestvuje u postupku pred sudijom pojedincem. Dalje, podnosilac se u tom postupku pozvao na pravo na privatnost drugih pojedinaca. Prema tome, ova situacija se razlikuje od situacije u predmetima KI 76/16³⁶ and KI 120/11,³⁷ u kojima je Ustavni sud prihvatio da vlada može da upućuje zahteve za ocenu ustavnosti prema članu 113(1). U konkretnim predmetima, vlada je tvrdila da se krše njena vlastita prava u građanskom postupku u kome je ona bila jedna od stranaka.³⁸ Pošto je podnosilac tvrdio da su povređena ljudska prava drugih pojedinaca, nije imao stvarnu legitimaciju da pokreće postupak o njihovim pravima.³⁹

B. OCENA VEĆA USTAVNOG SUDA

1. Granice ispitivanja

34. Na samom početku, veće primećuje da je u svom zahtevu za ocenu ustavnosti podnosilac izneo argumente koje veće treba da ispita u osnovi na isti način kao u svom ranijem zahtevu sudiji pojedincu za odobrenje izjavljivanja žalbe (vidi stav 20 gore).

³⁴ Upućuje se na član 34 EKLjP.

³⁵ Izjašnjenje tužilaštva, stav 24.

³⁶ Kosovo, Ustavni sud, *Ocena ustavnosti rešenja Rev. Br. 41/2016. godine od 14. marta 2016*, KI 76/16, Rešenje o neprihvatljivosti, 16. septembar 2016. (7. novembar 2016), stav 44.

³⁷ Kosovo, Ustavni sud, KI 120/11, citiran gore, stav 40.

³⁸ Izjašnjavanje tužilaštva, stavovi 28-33.

³⁹ *Ibid.*, stav 21.

U tom smislu, čini se da u nekim delovima zahteva podnosilac veću tvrdi da su zaključci sudije pojedinca pogrešni bilo u utvrđivanju činjenica ili u primeni prava.⁴⁰

35. U tom pogledu, veće Ustavnog suda ponovo ističe da je prema članu 49(1) i (3) Zakona zadatak veća da oceni da li su usled nepravilnosti na koje se podnosilac zahteva žali povređena njegova lična prava i slobode garantovane Ustavom. Nije zadatak veća da se bavi činjeničnim greškama ili greškama u primeni prava za koje se tvrdi da su učinjene u toku krivičnog postupka izuzev ukoliko se radi o greškama usled kojih je možda došlo do povrede osnovnih prava i sloboda zagantovanih Ustavom.⁴¹

36. Iz toga sledi da uloga veća nije da odlučuje o tome da li su zaključci sudije pojedinca bili ispravni u pogledu primene prava ili utvrđivanja činjenica, jer bi u tom slučaju veće postupalo kao žalbeno veće, što bi značilo prekoračenje granica njegove nadležnosti uspostavljene članovima 113 and 162(3) Ustava.⁴² Veće izuzetno može ispitati zaključke o kojima je reč kada su oni flagrantno i očigledno proizvoljni, ako to

⁴⁰ Vidi, na primer, Zahtev za ocenu ustavnosti, stavovi 39, 43. Takođe se napominje da naziv zahteva glasi: 'Zahtev [BRISANO] da izjavi žalbu [...] sudije pojedinca [...]'.
⁴¹ KSC-CC-2019-07, F00013, Odluka po zahtevu Dritona Lajcija za ocenu ustavnosti postupka vođenja informativnog razgovora u Specijalizovanom tužilaštvu, javno, 13. januar 2020, stav 18 (u daljem tekstu: *Odluka po zahtevu Dritona Lajcija*; KSC-CC-2019-05, F00012, Odluka po zahtevu Mahira Hasanija za ocenu ustavnosti naloga tužilaštva od 20. decembra 2018, javno, 20. februar 2019, stav 50 (u daljem tekstu: *Odluka po zahtevu Mahira Hasanija*). Vidi Evropski sud za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) *Bochan v. Ukraine* (no. 2) [GC], br. 22251/08, EKLJP 2015, stav 61; *Perez v. France* [GC], br. 47287/99, EKLJP 2004-I, stav 82. Vidi Kosovo, Ustavni sud, *Zahtev za ocenu ustavnosti presude PML. Br. 225/2017 Vrhovnog suda od 18. decembra 2017*, KI 37/18, Rešenje o neprihvatljivosti, 30. maj 2018. (11. juni 2018), stav 38; *Ocena ustavnosti presude PML br. 44/2018 Vrhovnog suda od 10. aprila 2018*, KI 72/18, Rešenje o neprihvatljivosti, 22. novembar 2018. (14. decembar 2018), stav. 40; *Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosova, br. 2407/2006 od 30. septembra 2009*, KI 55/09, presuda, 13. decembar 2010 (6. april 2011), stavovi 18, 21.

⁴² Vidi ESLJP, *Kemmache v. France* (no. 3), 24. novembar 1994, serija A br. 296-C, stav 44. Vidi Kosovo, Ustavni sud, *Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosova PML br. 41/2017 od 3. jula 2017*, KI 119/17, Rešenje o neprihvatljivosti, 3. april 2019. (3. maj 2019), stav 87; KI 37/18, citiran gore, stavovi 38-39.

samo po sebi predstavlja kršenje osnovnih prava i sloboda koje su zagarantovane Ustavom.⁴³

37. Međutim, da bi veće moglo da ispita navode o povredi ustavnih prava iz zahteva za ocenu ustavnosti, veće najpre mora da utvrdi da li je zahtev dopušten.

2. Zaključci o dopuštenosti

(a) Stvarna legitimacija za podnošenje zahteva za ocenu ustavnosti

(i) Da li je podnosilac zahteva 'ovlašćena stranka'

38. Veće ponovo ističe da prema članu 113(1) Ustava, ono "odlučuje samo o slučajevima koje su [mu] *ovlašćene stranke* podnele..." (naglasak dodat). Podnosilac tvrdi da je on 'ovlašćena stranka' po dva osnova.

39. Prvo, podnosilac se oslanja na član 113(2) Ustava, čiji relevantni delovi glase:

[...] [vlada] su ovlašćeni za podnošenje sledećih pitanja [Ustavnom sudu]:

- (1) saglasnost zakona, dekreta predsednika i premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom;
- (2) saglasnosti statuta opština sa Ustavom.

40. Kada je reč o članu 113(2), podnosilac tvrdi da on treba da bude shvaćen kao 'vlada' i da je, prema tome, ovlašćen da podnosi zahteve za ocenu ustavnosti. Veće napominje da se 'vlada' navodi kao jedna od ovlašćenih stranaka i u članu 113(3) Ustava, čiji relevantni deo glasi:

[...] vlada su ovlašćeni da podnose sledeća pitanja:

- (1) sukob ustavnih nadležnosti između Skupštine Kosova, predsednika Republike Kosovo i Vlade Kosova;
- (2) [saglasnost predloženog referenduma sa Ustavom];
- (3) [saglasnost objavljenog vanrednog stanja i mera koje se preduzimaju u toku vanrednog stanja sa Ustavom];
- (4) saglasnost predloženih ustavnih amandmana sa [...] i [ocena ustavnosti primenjenog postupka];

⁴³ Vidi ESLJP, *Sisojeva and Others v. Latvia* (izuzima se) [GC], no. 60654/00, ESLJP 2007-I, stav 89. Vidi Kosovo, Ustavni sud, KI 37/18, citiran gore, stav 41; *Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda u Pkl br. 45/12 od 18. juna 2012*, KI 85/12 i KI 86/12, Rešenje o neprihvatljivosti, 21. januar 2013. (22. januar 2013), stav 28.

(5) [pitanja da li je prekršen Ustav tokom skupštinskih izbora].

41. Veće sumnja da podnosilac, kao [BRISANO], može da se tumači kao 'vlada' prema gornjim odredbama. S tim u vezi, veće napominje da je Ustavni sud u predmetu br. KO 124/19 utvrdio da je vlada u tom predmetu podnela zahtev kao ovlašćena stranka po članu 113(2), (3) jer je zahtev u njeno ime podneo premijer Kosova.⁴⁴ U vezi s tim treba napomenuti da po članu 94(1) Ustava premijer predstavlja vladu. I u jednom drugom predmetu, br. KO 98/11, premijer je podneo zahtev za ocenu ustavnosti u ime vlade.⁴⁵ Međutim, u predmetu koji razmatramo, podnosilac nije precizno naveo po kom pravnom osnovu podnosi svoj zahtev za ocenu ustavnosti u svojstvu 'vlade'.

42. U svakom slučaju, pitanja koja se pokreću u zahtevu za ocenu ustavnosti ne spadaju ni u jedan od slučajeva za koja je 'vlada' ovlašćena da Ustavnom sudu podnosi zahteve za ocenu ustavnosti prema stavu (2) člana 113, a uostalom, ni prema stavu (3) istog člana.⁴⁶ Zahtevom se ne pokreću pitanja saglasnosti zakona, dekreta, propisa ili statuta sa Ustavom, kako predviđa član 113(2); a ni pitanja sukoba ili saglasnosti, ili pitanja predviđena članom 113(3). On se odnosi na istražne radnje koje je naložio, a potom i potvrdio, sudija pojedinac.

43. U vezi s tim, nije jasno da li podnosilac zahteva tvrdi da prema pravilu 4(b) Poslovnika on ima stvarnu legitimaciju da traži ocenu ustavnosti bilo kog pitanja ako to čini u svojstvu 'ovlašćene stranke' po članu 113 (vidi stav 26 gore). U svakom slučaju, radi potpunosti, veće mora da napomene da pravilo 4(b) reguliše zahteve za ocenu ustavnosti podnete "u skladu s članom 49(2) Zakona", koji upućuje na član 113

⁴⁴ Kosovo, Ustavni sud, *Zahtev za tumačenje akta ostavke premijera Republike Kosovo i definisanje nadležnosti i funkcionisanja Vlade nakon podnošenja ostavka premijera*, KO 124/19, Rešenje o neprihvatljivosti, 4. septembar 2019. (16. septembar 2019), stavovi 1, 35.

⁴⁵ Kosovo, Ustavni sud, *U odnosu na imunitet poslanika Skupštine Republike Kosovo, predsednika Republike Kosovo i članove Vlade Republike Kosovo*, KO 98/11, presuda, 20. septembar 2011, stav 1.

⁴⁶ Vidi Kosovo, Ustavni sud, KO 124/19, citiran gore, stavovi 38, 50.

Ustava. Iz toga sledi da zahtev za ocenu ustavnosti mora da ispuni uslove iz člana 113 Ustava.

44. Kao što je gore rečeno, stavovi (2) i (3) člana 113 ovlašćuju 'Vladu' da Ustavnom sudu podnosi zahteve za ocenu ustavnosti isključivo u određenim konkretnim slučajevima (vidi stav 42 gore). Zahtev podnosioca ne odnosi se ni na jedno od tih pitanja. U svakom slučaju, iz toga sledi da podnosilac nema pravo da podnese ovaj zahtev za ocenu ustavnosti prema članu 113(2), na koji se poziva, a ni prema članu 113(3) Ustava.

45. Drugo, podnosilac se oslanja na član 113(7) Ustava, čiji relevantni delovi glase:

Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje Ustav prekršena od strane javnih organa [...]

46. Veće napominje da član 113(7) ovlašćuje 'pojedince' da podnose zahteve za ocenu ustavnosti. U tom pogledu, relevantno je da prema članu 21(4) Ustava, "[...] prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva". Dalje, [BRISANO], podnosilac zahteva ima svojstvo pravnog lica.

47. Što se tiče argumenta tužilaštva da se član 21(4) Ustava odnosi na ne-vladina pravna lica, veće primećuje da se iz sudske prakse Ustavnog suda Kosova stiče drugačija slika.

48. Konkretno, taj Ustavni sud je razmatrao mogućnost da i javni organi u svojstvu pravnih lica mogu imati stvarnu legitimaciju da podnose zahteve za ocenu ustavnosti tumačenjem člana 113(7) zajedno sa članom 21(4) Ustava. Na primer, u predmetu br. KI 76/16, vlada je podnela zahtev za ocenu ustavnosti na osnovu pomenutih odredaba Ustava u vezi sa postupkom o kompenzaciji za eksproprisanu imovinu. Ustavni sud nije zaključio da vlada nije ovlašćena da podnese taj zahtev prema članovima 21(4) i 113(7), već je odbacio zahtev zbog očigledne neosnovanosti.⁴⁷

⁴⁷ Kosovo, Ustavni sud, KI 76/16, citiran gore, stavovi 1, 4, 25-26, 30-45.

49. Slično tome, Ustavni sud nije zaključio da neka druga javna pravna lica nisu ovlašćena da podnose zahteve za ocenu ustavnosti prema članovima 21(4) i 113(7). Na primer, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja – Kosovska agencija za šume, ili Ministarstvo zdravlja u vezi sa postupkom o radnim odnosima (predmeti br. KI 89/14 i KI 120/11),⁴⁸ ili Kosovska agencija za privatizaciju u postupku za naknadu ličnih dohodaka (predmeti br. KI 37/14 i KI 59/16),⁴⁹ odnosno odštetu (predmet br. KI 120/14).⁵⁰ U nekim drugim predmetima, Ustavni sud je zauzeo sličan stav o zahtevima za ocenu ustavnosti koje su podnosile opštine na osnovu članova 21(4) i 113(7) Ustava u postupcima o ugovornim obavezama (predmet br. KI 31/18),⁵¹ pitanjima iz radnih odnosa (predmet br. KI 07/10)⁵² ili kompenzaciji za eksproprisanu imovinu (spojeni predmeti br. KI 48/14 i KI 49/14).⁵³

50. Imajući u vidu gore navedeno, veće smatra da je teško prihvatljiv argument tužilaštva da se u načelu javni organi ne mogu pozivati na članove 113(7) i 21(4) Ustava, uzete zajedno, u svojstvu pravnih lica. Istovremeno, veće smatra da nije potrebno da rešava o tom pitanju u ovom predmetu pošto je zahtev za ocenu ustavnosti u svakom slučaju nedopušten iz razloga koji slede.

⁴⁸ Kosovo, Ustavni sud, *Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda br. 287/2013 od 18. decembra 2013*, KI 89/14, Rešenje o neprihvatljivosti, 11. februar 2015. (20. Mart 2015), stavovi 1, 4, 40-46; KI 120/11, citiran gore, stavovi 1, 4, 24, 28, 30-41.

⁴⁹ Kosovo, Ustavni sud, *Zahtev za ocenu ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, AC-II-12-0078 od 23. januara 2014*, KI 37/14, Rešenje o neprihvatljivosti, 25. mart 2014 (14. april 2014), stavovi 1, 4, 22-23, 37; *Ocena ustavnosti odluke AC-I-15-0237 Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju od 18. februara 2016*, KI 59/16, Rešenje o neprihvatljivosti, 25. mart 2014 (1. avgust 2016), stavovi 1, 6, 22, 38.

⁵⁰ Kosovo, Ustavni sud, *Zahtev za ocenu ustavnosti presude Okružnog privrednog suda u Prištini II. C. br. 79/2009 od 27. oktobra 2009. i presude Apelacionog suda Kosova Ae br.. 45/2012 od 20. maja 2013*, KI 120/14, Rešenje o neprihvatljivosti, 12 februara 2015. (2. mart 2015), stavovi 1, 4, 19, 23. Vidi takođe *Ocena ustavnosti odluke Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-089, od 4. februara 2010*, KI 25/10, presuda, 30. mart 2011. (31. mart 2011).

⁵¹ Kosovo, Ustavni sud, *Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo E rev. br. 20/2017 od 20. novembra 2017*, KI 31/18, presuda, 12. april 2019. (23. april 2019), stavovi 1, 5, 110-113.

⁵² Kosovo, Ustavni sud, *Ocena ustavnosti Odluke Nezavisnog nadzornog odbora Kosova, Br. 112/08, od 5. juna 2009*, KI 07/10, Rešenje o neprihvatljivosti, 13. decembar 2010. (16. decembar 2010), stavovi 1, 28-30.

⁵³ Kosovo, Ustavni sud, *Ocena ustavnosti rešenja Osnovnog suda u Mitrovici – Ogranka u Vučitrnu Ac br. 1369/14 Apelacionog suda Kosova od 2. juna 2014*, KI 48/14 i KI 49/14, Rešenje o neprihvatljivosti, 15. mart 2016. (26. april 2016), stavovi 1, 6, 49, 59, 63-65.

(ii) Da li podnosilac zahteva uživa prava po Ustavu

51. Veće napominje da su prema članu 113(7) Ustava pojedinci ovlašćeni da pokreću postupak pred Ustavnim sudom ako su „*njihova* lična prava i slobode koja im garantuje Ustav prekršena [...]”. Dalje, član 21(4) predviđa da “prava i osnovne slobode [...] važe i za pravna lica, *onoliko koliko su izvodljiva*” (naš naglasak). Iz toga sledi da podnosilac ima pravo da podnese zahtev za ocenu ustavnosti samo ako uživa osnovna prava i slobode za koja tvrdi da su mu povređena. Ako podnosilac ne uživa ta prava, bilo u načelu ili u konkretnim okolnostima ovog predmeta, veće mora da odbaci zahtev.

52. U tom pogledu, veće napominje da su istorijski ljudska prava nastala kako bi ljude zaštitila od proizvoljnosti vršenja državne vlasti. Prema tome, kao javno pravno lice par ekselans, država je dužna da obezbedi osnovna prava i slobode. U predmetu pred nama, podnosilac je javno pravno lice koje vrši državnu vlast. Prema tome, on takođe ima dužnost da obezbeđuje ljudska prava. [BRISANO].

53. S obzirom na gore navedeno, razlozi za obezbeđivanje osnovnih prava i sloboda javnim pravnim licima od manje su važnosti nego za njihovo obezbeđivanje privatnim pravnim licima, koja mogu imati važnu ulogu u ostvarivanju osnovnih prava i sloboda ljudi. Ovo je još važnije kada javno pravno lice deluje kao organ vlasti, drugim rečima, u okvirima zadataka za koje je ovlašćeno, u javnom interesu i u cilju ostvarivanja javnih ciljeva. Tvrditi da javno pravno lice koje nastupa sa pozicije vlasti uživa osnovna prava i slobode bilo bi u suprotnosti sa samim razlogom njegovog postojanja, a to je upravo da štiti pojedinca od proizvoljnog vršenja vlasti.

54. U vezi s tim, veće podseća da [BRISANO]. Uloga, zadaci i ovlašćenja podnosioca pokazuju da on ima prevashodno karakter javnog pravnog lica.

a. Pravo na privatnost i pravo na pravično suđenje prema Ustavu

55. Veće primećuje da s obzirom na pretežno javno-pravni karakter podnosioca zahteva on ne obuhvata grupu pojedinaca koji se slobodno udružuju i deluju u svom ličnom interesu. Naprotiv, podnosilac je sredstvo vršenja javne vlasti, zbog koje i postoji član 36 Ustava koji pruža zaštitu prava na privatnost.⁵⁴ Ta ideja je sadržana i u stavu (2) člana 36 Ustava, na koji se podnosilac zahteva poziva, koji predviđa mere zaštite od pretresa „bilo kojeg stana ili *privatnih* prostorija“ (naglasak dodat). Ustavni sud Kosova je takođe napomenuo da se ova odredba primenjuje na *privatne* stanove ili prostorije.⁵⁵

56. Sam podnosilac zahteva je veću Ustavnog suda i sudiji pojedincu naveo da ima dužnost da poštuje, između ostalog, pravo na privatnost pojedinaca (vidi stavove 20 i 29 gore). Takođe, osporava [BRISANO] nalog pozivajući se na svoj javni zadatak [BRISANO] (vidi stav 29 gore). Iz toga proizlazi da on zahteva pravo na privatnost kao organ vlasti. Stoga veće ne može da prihvati da [BRISANO] podnosi[la]c uživa pravo na privatnost prema članu 36 Ustava.⁵⁶

57. Što se tiče prava na pravično suđenje prema članu 31 Ustava, veće primećuje da podnosilac tvrdi [BRISANO].

58. Iz svega proističe da se ovde radi o neslaganju jednog organa vlasti o tome da li je drugi organ vlasti nedopušteno zadro u sferu njegovih javnih ovlašćenja. S obzirom na specifičnu prirodu ovog pitanja, veću nije ubedljiv podnosiocjev argument (vidi stav 27 gore) da je ovaj predmet sličan predmetu br. KI 120/11 pred Ustavnim sudom Kosova, u kome se Ministarstvo zdravlja, kao podnosilac zahteva u tom predmetu, pozvalo na pravo na pravično suđenje u postupku o radnim odnosima, u kome je ono

⁵⁴ Takođe u vezi s članom 8 EKLjP, ESLjP je konstatovao da je „suštinski cilj člana 8 da zaštiti pojedinca od proizvoljnih intervencija javnih organa“. (naš naglasak) Vidi *P. and S. v. Poland*, no. 57375/08, 30. oktobar 2012, stav 94. Vidi takođe *Nunez v. Norway*, br. 55597/09, 28. juni 2011, stav 68.

⁵⁵ Kosovo, Ustavni sud, *Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pml no. 83/2013, od 19. juna 2013*, KI 129/13, Rešenje o neprihvatljivosti, 10. septembar 2013. (9 oktobar 2013), stavovi 55-56.

⁵⁶ Radi poređenja, vidi Slovenija, Ustavni sud, *Ocena zahteva Banke Slovenije i Evropske centralne banke za procenu ustavnosti* U-I-157/16, Up-729/16, Up-55/17, nalog, 19. april 2018, stav 25.

bilo strana u postupku.⁵⁷ Kao što smo napomenuli gore, podnosilac zahteva u ovom predmetu traži zaštitu svojih javnih ovlašćenja.⁵⁸

59. Istovremeno, veće ima u vidu da je Ustavni sud u predmetu br. KI 25/10 uvažio da se pravo na pravično suđenje iz člana 31 Ustava primenjuje na javno pravno lice, to jest na Kosovsku agenciju za privatizaciju (u daljem tekstu: PAK). Međutim, taj predmet je proistekao iz postupka u kome je PAK trebalo da bude jedna od stranaka.⁵⁹ To ovde nije slučaj. Prema Zakonu i Pravilniku o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova, podnosilac zahteva nije imao status stranke u postupku u kome je sudija pojedinac odlučivao po zahtevima tužilaštva za izdavanje naloga. Pored toga, veće ne može da zanemari prirodu postupka pred sudijom pojedincem. Konkretno, on se odnosio na istražne radnje. Nisu bile u pitanju krivične optužbe protiv podnosioca zahteva.⁶⁰ A nije se ticao ni odnosa koji bi na bilo koji način mogli da se uporede sa odnosima građansko-pravne prirode. Dalje, za razliku od predmeta br. KI 25/10, sudija pojedinac je podnosiocu zahteva pružio neke mogućnosti da se izjasni (vidi stav 15 gore).

60. S obzirom na gore navedeno, veće ne može da prihvati da s obzirom na okolnosti predmeta koji se razmatra podnosilac zahteva ima pravo da se poziva na povredu prava na pravično suđenje iz člana 31 Ustava.

b. Pravo na privatnost i pravo na pravično suđenje prema EKLjP

61. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično suđenje i pravo na privatnost i prema članovima 6 i 8 EKLjP (vidi pasuse 24, 28-29 gore). U ovom pogledu, veće ponavlja da se dejstvom člana 22(2) Ustava EKLjP primenjuje na

⁵⁷ Kosovo, Ustavni sud, KI 120/11, citiran gore, stavovi 1, 3-4, 9-14.

⁵⁸ Radi poređenja, vidi Slovenija, Ustavni sud, *Ocena zahteva Banke Slovenije i Evropske centralne banke za procenu ustavnosti* U-I-157/16, Up-729/16, Up-55/17, nalog, 19. april 2018, stavovi 27-29.

⁵⁹ Kosovo, Ustavni sud, KI 25/10, citiran gore, stavovi 1, 5, 17, 39, 45, 48, 51-52.

⁶⁰ Uporedi sa *Odlukom po zahtevu Mahira Hasanija*, stavovi 30-32.

ustavnom nivou.⁶¹ Međutim, prema čvrsto ustaljenoj sudskoj praksi ESLJP, 'vladine organizacije' nemaju stvarnu legitimaciju da podnose zahteve u skladu s članom 34 EKLJP.⁶² Podnosilac je javno pravno lice koje vrši državnu vlast. Prema tome, on je 'vladina organizacija' i kao takva nema pravo da se poziva na prava iz ESLJP prenetu u član 22(2) Ustava.

(iii) Tvrđnje o povredama prava pojedinaca

62. Na kraju, veće primećuje da podnosilac tvrdi da je bio žrtva povrede osnovnih prava i sloboda [BRISANO] prema članovima 31 and 36 Ustava i članovima 2, 6 i 8 EKLJP (vidi stavove 27-29 gore). S tim u vezi, veće napominje da podnosilac ne može da se poziva na to da je žrtva ovih povreda samo na osnovu toga što su pojedinci o kojima je reč [BRISANO] (na kraju, vidi gore, stav 27). Osim toga, podnosilac zahteva nije tvrdio da su ga ta lica imenovala da ih zastupa u skladu s pravilom 20(2) Poslovnika.⁶³

3. Opšti zaključak

63. Imajući u vidu napred navedeno, veće Ustavnog suda smatra da, s obzirom na okolnosti ovog predmeta, podnosilac zahteva nije ovlašćen da podnese ovaj zahtev za ocenu ustavnosti prema članu 113(2), (3) ili (7) Ustava, bez obzira na to koliko su važna pitanja koja su u njemu eventualno pokrenuta. Prema tome, ovaj zahtev ne spada u obim nadležnosti veća Ustavnog suda predviđenih članom 113 Ustava. Veće ne može

⁶¹ Vidi *Odluku po zahtevu Dritona Lajcija*, stav 14. Vidi *Kosovo*, Ustavni sud, *Ćemailj Kurtiši protiv Skupštine opštine Prizren*, KO 01/09, presuda, 27. januar 2010. (18. mart 2010), stav 40.

⁶² ESLJP, *Assanidze v. Georgia* [GC], br. 71503/01, ECHR 2004-II, stav 148; *Municipal Section of Antilly v. France* (dec.), br. 45129/98, ECHR 1999-VIII. Vidi takođe *Radio France and Others v. France* (dec.), br. 53984/00, ECHR 2003-X, stav 26.

⁶³ Vidi, na primer, Evropska komisija za ljudska prava, *Ayuntamiento de M. v. Spain*, br. 15090/89, Odluka Komisije od 7. januara 1991, Decisions and Reports (DR) 68, p. 209. Uporedi razlike sa, Ustavnim sudom Kosova, *Ocena ustavnosti presude Rev. br. 182/2012 Vrhovnog suda od 20. juna 2013*, KI 30/18, Odluka o odbijanju zahteva, 11. juni 2018, stav 2; *Ocena ustavnosti presude PA1 br. 313/16 Apelacionog suda od 10. maj 2016*, KI 16/18, Odluka o odbijanju zahteva, 22. novembar 2018. (31. decembar 2018), stav 1.

da ispituje pokrenuta pitanja ako nisu zakonito podnesena od strane ovlašćenih stranaka.⁶⁴

64. Iz toga sledi da veće mora da odbaci zahtev shodno članu 49(2), (3) Zakona i pravilima 4(b), (c) i 14(a) Poslovnika zbog nedostatka stvarnog legitimiteta podnosioca zahteva.

65. Veće dodaje da njegovi zaključci ne utiču na procesna prava koja podnosilac eventualno ima prema Zakonu ili Pravilniku o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova. Ova odluka samo znači da, s obzirom na okolnosti u ovom predmetu, podnosilac nema stvarni legitimitet da Veću Ustavnog suda podnese ovaj zahtev za ocenu ustavnosti.

VI. OZNAKA STEPENA TAJNOSTI

66. U pogledu stepena tajnosti ove odluke, veće Ustavnog suda ponovo ističe da je javnost njegove dokumentacije u direktnoj vezi sa osnovnim principom sadržanim u članu 31(2) i (3) Ustava da pravosudna delatnost mora biti javna. Taj osnovni princip štiti lica od tajnog vršenja pravosuđa, bez nadzora javnosti. To je takođe jedan od načina za očuvanje poverenja u rad veća. Javnost dokumentacije je nužna za transparentnost pismenih postupaka pred većem Ustavnog suda.⁶⁵

67. Istovremeno, veće smatra da je u predmetnom slučaju opravdano odstupiti od javnosti spisa. Konkretno, neophodno je da se ova odluka označi kao „strogo poverljiva“ da bi se zaštitio [BRISANO].⁶⁶ Veće će ponovo ispitati tu oznaku stepena tajnosti čim više ne bude potrebna u interesu vođenja istrage. Međutim, do tada, veće mora obezbediti da se odluka stavi na uvid javnosti u meri u kojoj se to ne kosi sa

⁶⁴ Vidi Kosovo, Ustavni sud, KO 124/19, citiran gore, stav 55.

⁶⁵ Odluka po zahtevu Dritona Lajcija, stav 32.

⁶⁶ Vidi *ibid.*, stav 33.

interesima istrage. Stoga će razmotriti mogućnost izdavanja ove odluke u redigovanom obliku, sa oznakom stepena tajnosti „javno, redigovano“.

IZ IZNETIH RAZLOGA,

Specijalizovano veće Ustavnog suda jednoglasno,

1. *Donosi odluku* da je zahtev za ocenu ustavnosti koji je podne[t od strane] [BRISANO] [BRISANO] nedopušten;
2. *Potvrđuje* da privremena mera naložena [BRISANO] ističe odmah, shodno pravilu 21(6) Poslovnika.

/potpis na originalu/

Vidar Stensland
Predsedavajući sudija

Sastavljeno na engleskom jeziku u ponedeljak, 20. aprila 2020. godine
Hag, Holandija